

Technische richtlijnen voor het opstellen van de begroting 2021 en meerjarenraming 2022-2024

Inleiding

Hierbij doen wij u de technische richtlijnen voor het opstellen van de begroting 2021 en meerjarenraming 2022-2024 toekomen.

1. Opstellen begroting 2021

1.1. Begroting op basis van bestaand beleid

Evenals vorige jaren wordt de begroting 2021 vanuit de basis opgebouwd d.w.z. vanuit de taakvelden naar een programmabegroting. De ramingen in de vastgestelde begroting 2020 en in de meerjarenraming 2021-2023 incl. de daarbij behorende begrotingswijzigingen dienen als vertrekpunt voor de ramingen begroting 2021 en meerjarenraming 2022-2024.

Autonome ontwikkelingen als gevolg van toename van areaal (m2 groen) of aantallen (bijvoorbeeld inwoners) mogen primitief worden geraamd.

1.2. Nieuw beleid

De coronacrisis vraagt ook heroriëntatie op het proces met betrekking tot de afweging nieuw beleid 2021 en meerjarenraming 2022-2024. Het college komt richting de agendacommissie nog met nadere voorstellen hoe hier vorm en inhoud aan gegeven kan worden.

1.3. De drie decentralisaties sociaal domein neutraal ramen

Per 1 januari 2015 is een aantal taken binnen het sociaal domein naar de gemeenten overgegaan. Het gaat om de participatiewet, de nieuwe jeugdwet en de overheveling van de AWBZ-functies begeleiding en dagbesteding. De meicirculaire 2020 vormt een belangrijk financieel kader voor deze decentralisaties. In de transformatie van het sociaal domein houden we rekening met het door de raad geformuleerde uitgangspunt dat de juiste zorg op de juiste plaats belandt binnen de beschikbare financiële middelen. Voor de begroting 2021 en meerjarenraming 2022-2024 blijft uitgangspunt dat de taken structureel uitgevoerd dienen te worden binnen de budgetten die daarvoor van het rijk worden ontvangen. Wel is voor de overgangperiode de reserve sociaal domein beschikbaar welke als eenmalig dekkingsmiddel kan worden ingezet

1.4. IJkpunten voor berekening van het renteomslagpercentage

Bij het bepalen van het renteomslagpercentage is het van belang vooraf helderheid te hebben in de te hanteren ijkpunten. Voor de begroting 2021 en meerjarenraming 2022-2024 worden hierbij de volgende ijkpunten in acht genomen:

- de door de accountant vastgestelde jaarrekening 2019 en de daarbij behorende balans vormt de basis voor de berekening van het renteomslagpercentage.
- hieraan worden toegevoegd de mutaties uit de begroting 2020 tot en met 1 mei 2020.

2. Rekenregels voor de ramingen in de begroting 2021 inclusief de meerjarenraming tot en met 2024

2.1. Volume mutaties en autonome ontwikkelingen

Aantal inwoners

Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
Aantal inwoners per 1 jan.	37.724	37.725	37.750	37.800	37.850

Per 1 januari 2020 had de gemeente Raalte 37.724 inwoners¹.

Het aantal inwoners is in de periode 1-1-2019 tot 1-1-2020 gestegen met 205 (van 37.519 naar 37.724).. Voor het jaar 2021 houden we (afgerond) rekening met een gelijkblijvend aantal inwoners ten opzichte van 2020. Voor de jaren 2022-2024 hebben we rekening gehouden met een stijging van 50 inwoners per jaar tot 37.850 vanaf 2024. Jaarlijks wordt op basis van het werkelijk aantal inwoners geëxtrapoleerd voor een periode van 4 jaar. Hierbij maken we gebruik van de langjarige CBS prognose bevolkingsontwikkeling 2020-2050.

Aantal verblijfsobjecten

Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
Aantal verblijfsobjecten (met woonfunctie) per 1 jan.	15.899	16.019	16.099	16.159	16.219

Het aantal verblijfsobjecten (met woonfunctie) is ontleend aan het feitelijke aantal woningen in de BAG-registratie op 1-1-2020 en in meerjarenperspectief geëxtrapoleerd. De toename van het aantal woningen (verblijfsobjecten) is gebaseerd op de geprognosticeerde toename van de Primos prognose 2019.

2.2. Loonkostenontwikkeling

De huidige CAO Gemeenten 2019/2020 heeft een looptijd tot en met 31-12-2020. In deze CAO is de volgende generieke salarisverhoging overeengekomen: 3,25% per 1 oktober 2019, 1,0% per 1 januari 2020, 1,0% per 1 juli 2020 en 1,0% per 1 oktober 2020. De loonkostenontwikkeling 2020 welke per 1 juli 2020 respectievelijk per 1 oktober 2020 ingaat is in de begroting 2020 nog niet voor het hele jaar structureel opgenomen (verhoging per 1 juli 2020 is voor een half jaar in de begroting 2020 geraamd en de verhoging per 1 oktober 2020 voor 3 maanden). Deze verhogingen leiden tot een structurele loonkostenstijging in de begroting 2021 van 0,5% + 0,75% = 1,25%. De loonkostenontwikkeling welke gaat ontstaan uit de Cao gemeenten 2021 is op dit moment nog niet bekend. Dit geldt ook voor de verwachte stijging van premies sociale lasten en pensioenpremies in 2021. Wij achten in 2021 een loonkostenstijging van 1,5% en een premiestijging sociale lasten en pensioenen van 1,25% bovenop de bestaande CAO-afspraken 2019/2020 alleszins reëel. Hiermee wordt voor de begroting 2021 een loonkostenontwikkeling geprognosticeerd van 4% (1,25% + 1,5% + 1,25%) . De geprognosticeerde loonkostenontwikkeling 2021 nemen we op in de loonsom welke in de begroting 2021 wordt geraamd. Deze raming kan om bijstelling vragen zodra de nieuwe cao gemeenten bekend is dan wel als de looncompensatie die we via de algemene uitkering ontvangen (mei/juni circulaire 2020) een afwijkend beeld laat zien ten opzichte

¹ Het aantal inwoners per 30-4-2020 bedraagt 37.673. Dit is 51 lager dan per 1-1-2020

van de geraamde bedragen. Ook de gevolgen van de Coronacrisis kunnen van invloed zijn op bovengenoemde prognoses.

2.3. Uurtarieven medewerkers

Jaarlijks berekenen we de uurtarieven voor de medewerkers. Via het berekenen van deze uurtarieven rekenen we de salariskosten en overhead toe aan de producten of projecten waarvoor we werken (deel van de organisatie via tijdschrijven), of passen we de uurtarieven toe bij de tariefberekening van verschillende lokale heffingen. De uurtarieven 2021 worden berekend op basis van de volgende uitgangspunten:

1. Bij de berekening van het uurtarief 2021 wordt voor de loongerelateerde componenten rekening gehouden met een verwachte loonkostenontwikkeling van 4% voor het jaar 2021.
2. Bij de berekening van het uurtarief 2021 wordt voor de niet loongerelateerde componenten rekening gehouden met een verwachte prijsontwikkeling van 3% voor het jaar 2021.
3. Het uurtarief voor 2021 wordt afgerond op hele euro's, bij afwijking € 0,49 en lager naar beneden, bij € 0,50 en hoger naar boven.

2.4. Prijsontwikkeling

De prijsstijging op diensten en leveringen van derden, energielasten en subsidies voor de begroting 2021 ten opzichte van 2020 is bepaald op 3,0 %. Dit cijfer is als volgt bepaald:

Prijsontwikkeling	2018	2019	2020	2021
prijs bruto binnenlands product in % (1)	2,2	3	1,8	1,8
reeds verwerkte prijsstijgingen in de begroting 2018-2020 in %	1,5	2,5	2,0	
subtotaal	0,7	0,5	-0,2	
correctiefactor 2018-2020 (werkelijke prijsstijging 2018-2020 is bepaald op 2,2% + 3,0% + 1,8% = 7,0%, terwijl in de begroting 2018-2020 1,5% + 2,5% + 2,0% = 6% is geraamd)				1
				2,8
Prijsindex 2021 in %, incl. afronding bepalen op				3
(1) bron: https://www.cpb.nl/sites/default/files/omnidownload/CPB-Kerngegevens-tabel-raming-CEP-2020-maart-2020.pdf prijs bruto binnenlands product				

De substantiële impact van het Coronavirus op de economie is nog niet verwerkt in deze ramingen. Deze raming kan om bijstelling vragen op basis van nieuwe doorrekeningen van het Centraal Economisch Planbureau danwel als de prijscompensatie die we via de algemene uitkering ontvangen (mei/juni circulaire 2020) een afwijkend beeld laat zien ten opzichte van de geraamde bedragen.

2.5. Kosten en opbrengsten aanpassingen grondexploitaties

Grond- weg en waterbouw (GWW)

Voor de kostenstijging van GWW binnen de grondexploitatie wordt een percentage van 2% voor het jaar 2021 gehanteerd. Vanaf 2022 wordt rekening gehouden met eveneens een jaarlijkse stijging van 2%. (Bron: Bouwkostenindex, Stadskwadraat en CBS).

Plankosten

Voor het jaar 2021 wordt binnen de grondexploitatie een kostenstijging plankosten doorgevoerd van 2% en voor 2022 en de jaren daarna een kostenstijging plankosten van eveneens 2%. (Bron: Metafoor; Outlook grondexploitaties 2020).

Opbrengstenstijging woningbouw

Gezien de marktontwikkelingen wordt een jaarlijkse opbrengstenstijging van 1% vanaf 2021 binnen de betreffende grondexploitaties doorgevoerd. Bij de bepaling van de opbrengstenstijging is naast de stijging van de waarde van een woning ook rekening gehouden met de stijging van de bouwkosten en extra investeringen in het kader van duurzaamheid.

Opbrengstenstijging bedrijventerrein

Bij de aankoop van een nieuw perceel vergelijkt de ondernemer meerdere opties. Hierbij wordt ook gekeken naar omliggende gemeenten. Vanuit de huidige marktsituatie is er geen aanleiding een opbrengstenstijging door te voeren in de grondexploitaties voor het bedrijventerrein.

2.6. Renteontwikkelingen en rentepercentages

Het BBV schrijft voor dat alleen de werkelijk berekende rente mag worden toegerekend aan de taakvelden. Het renteomslagpercentage volgt uit de berekeningen bij de begroting 2021. Wel is er een keuze om het bij de begroting (voor) gecalculerde renteomslagpercentage binnen een marge van 0,5% af te ronden. De gemeente Raalte hanteert het werkelijk berekende rentepercentage (zonder afronding).

Hieronder zijn de cijfermatige uitgangspunten die jaarlijks vastgesteld worden aangegeven:

Rentecomponent	Rentepercentage	Toelichting
<i>Rekenrente exploitatie</i>		
renteomslagpercentage	PM	Het BBV schrijft voor dat alleen de werkelijke berekende rente mag worden toegerekend aan de taakvelden. Het renteomslagpercentage volgt derhalve uit de berekeningen bij de begroting 2021. Voor het jaar 2020 is het percentage berekend op 2,3%.
Nieuwe investeringen		
<i>Extern financieringsmiddel (over financieringstekort)</i>		
kortlopend	0	tarief 17 april 2020 1 jaar fixe (afgerond op 0)
middellang	0,5	tarief 17 april 2020 10 jaar fixe
langlopend	0,8	tarief 17 april 2020 40 jaar fixe
<i>Intern financieringsmiddel (rente reserves en voorzieningen)</i>		
bespaarde rente	PM	Bespaarde rente over het eigen vermogen is gemaximeerd op het gewogen gemiddelde rentepercentage over de aangetrokken financieringsmiddelen. Dit percentage wordt voor 2021 nog berekend, voor 2020 is dit becijferd op 2,25%.
<i>Rekenrente Grondexploitatie</i>		
Boekwaarden van de investeringen	PM	Conform BBV berekening: gewogen gemiddelde van de leningenportefeuille waarbij over aandeel eigen vermogen geen rentetoerekening mag plaats vinden aan de grondexploitatie. Dit percentage wordt voor 2021 nog berekend, voor 2020 is dit becijferd op 2,55%.
Nieuwe investeringen		
Disconteringsvoet	2	Betreft disconteringsvoet die moet worden gehanteerd in de berekening van de contante waarde ten behoeve van het treffen van een verliesvoorziening voor negatieve grondexploitaties (conform BBV notitie; 2021: ook 2%).

2.7. Subsidies en bijdragen

Voor zover de subsidiebedragen geen vaste bijdragen betreffen, wordt bij het ramen van de te verstrekken inkomensoverdrachten/subsidies rekening gehouden met een prijsstijging van 3,0% ten opzichte van de in de begroting 2020 geldende bedragen. De prijsstijging van de personele lasten wordt overeenkomstig de voor die organisatie geldende CAO geraamd.

Voor gesubsidieerde instellingen (o.a. subsidiecontracten) gelden in principe de afspraken die in het verleden zijn gemaakt m.b.t. budgetsubsidies (bijv. bibliotheek). Wijzigingen t.o.v. de voorgaande begroting dienen expliciet aangegeven te worden.

Met taakuitbreidingen mag in de subsidieramingen voor het jaar 2021 geen rekening worden gehouden; deze moeten afzonderlijk worden aangemeld.

Hogere loon- en prijsstijgingen, anders dan in deze uitgangspunten opgenomen, moeten afzonderlijk aangekaart worden en in eerste instantie door het college worden beoordeeld voor het wordt verwerkt in de primitieve begroting.

Hierbij is het goed te vermelden dat het subsidiebeleid in de komende periode wordt herijkt.

2.8. Tariefvoorstellen

Jaarlijks worden de geraamde kosten, opbrengsten en kostendekkendheid van de tarieven in beeld gebracht. De tariefvoorstellen voor 2021 worden in principe gelijktijdig met de programmabegroting aan het college respectievelijk de gemeenteraad ter besluitvorming voorgelegd (maar in ieder geval vóór 1 januari 2021).

De geraamde kostendekkendheid geeft aan wat de maximale ruimte is om de tarieven te verhogen. Daar waar uitgegaan wordt van 100% kostendekkendheid worden de tarieven aangepast om dit te bereiken. In de gevallen waarbij niet uitgegaan wordt van 100% kostendekkendheid wordt rekening gehouden met verschillende factoren (sociaal-maatschappelijke motieven, acceptatie van tarief/verhoging, vergelijking met omliggende gemeenten en wettelijke (maximum) tarieven). Waar mogelijk hanteren we voor 2021 een stijgingspercentage van 3,0%. Dit percentage is gelijk aan de prijscompensatie voor diensten en leveringen. Hierbij blijft de geraamde kostendekkendheid wel inzichtelijk.

2.9. Belastingvoorstellen

Onroerende Zaak Belasting, woonforensen- en precario- belasting

Het inflatiepercentage dat voor het begrotingsjaar 2021 wordt gehanteerd voor de tariefstijging Onroerende Zaak Belasting (OZB), woonforensen- en precario- belasting is bepaald op 1,5%. Dit is gebaseerd op het CBS inflatiecijfer. Zie onderstaande opbouw.

Inflatieontwikkeling	2018	2019	2020	2021
(Verwacht) inflatiecijfer	1,7	2,6	1,7	1,7
in begroting 2018-2020 is rekening gehouden met inflatiecijfer van: (2,5%+2,0%+1,5%)	2,5	2	1,5	
subtotaal	-0,8	0,6	0,2	
correctiefactor 2018-2020 (werkelijke inflatie 2018-2020 is bepaald op 1,7% +2,6% + 1,7% = 6%, terwijl in de begroting 2018-2020 is geraamd 2,5% + 2,0% 1,5% = 6,0%				0
				1,7
inflatiepercentage 2021 incl. afronding bepalen op				1,5
(1) bron: https://www.cpb.nl/sites/default/files/omnidownload/CPB-Kerngegevensstabel-raming-CEP-2020-maart-2020.pdf nationale consumentenprijsindex				

De substantiële impact van het Coronavirus op de economie is nog niet verwerkt in deze ramingen. De inflatieontwikkeling kan om bijstelling vragen zodra nieuwe doorrekeningen van het Centraal Economisch Planbureau beschikbaar komen.

Stijging toeristenbelasting:

Nihil.

Het huidige tarief voor de toeristenbelasting bedraagt € 0,90 per overnachting. In principe zouden de tarieven met het inflatiepercentage van 1,5% verhoogd moeten worden. Omdat we dan niet op afgeronde bedragen uitkomen handhaven we het tarief voor 2020 op € 0,90.

De uitgestelde inflatie vanaf 2020 (2020: 1,5% en 2021: 1,5%) berekenen we in de tarieven door op het moment dat we tot een afgerond bedrag van € 0,05 uitkomen.

Stijging reclamebelasting:

Nog niet bekend c.q. maximaal 1,5%

De tarieven voor de reclamebelasting zijn in 2017 verhoogd als gevolg van het afschaffen van betaald parkeren en de verplichting van de ondernemers om € 750.000 daarin bij te dragen, in 10 jaarlijkse termijnen. De tarieven volgens de verordening reclamebelasting 2017 blijven daarom maximaal 10 jaar in stand.

Met de ondernemers is destijds afgesproken dat de tarieven reclamebelasting gedurende de periode van verhoogde reclamebelasting als gevolg van het afschaffen van betaald parkeren niet worden verhoogd c.q. geïndexeerd. Na het verstrijken van de periode van tien jaar, of zo veel eerder indien de overeengekomen bijdrage eerder is voldaan, past de gemeente de tarieven van de reclamebelasting weer aan, zodat het voorheen geldende tarief wordt gehanteerd, eventueel met de voor deze belastingvorm gebruikelijke indexering.

Door de evaluatie van het ondernemersfonds in 2019 en de op handen zijnde evaluatie van de reclamebelasting in 2020, komt er een nieuw tariefvoorstel voor 2021 en verder en worden nieuwe afspraken gemaakt. Het kan zijn dat er dan wel sprake is van jaarlijkse indexering. De raad ontvangt hiervoor een afzonderlijk voorstel.